

Justerat protokoll på svenska och engelska skickas till styrelse, valberedning, revisorer, föreningsutskott, ordf för lokalkommittéerna, Directors KMO samt SAKs kansli. I händelse av skillnader mellan protokoll på svenska och engelska ska protokollet på svenska betraktas som gällande.

PROTOKOLL Svenska Afghankommitténs styrelse

Tid: Lördagen den 12 juni 2021, kl 09.00-15.00

Plats: Teams

Närvarande:	Bengt Ekman	<i>(Ordförande)</i>
	Anders Fänge	
	Anna-Karin Johansson	
	Shirin Persson	<i>(Suppleant)</i>
	Anders Rosén	<i>(Vice Ordf §1 - §7)</i>
	Annika Schabbauer	<i>(§1 - §10)</i>
	Karl Torring	
	Abdurrahman Toryalay	
Frånvarande:	Azadeh Rojhan Gustafsson	
	Lars Wennberg	
	Lena Eriksson Åshuvud	<i>(Suppleant)</i>
Dessutom närvarande:	Andreas Stefansson	<i>(Generalsekreterare)</i>
	Klas Bjurström	<i>(Senior Strategic Advisor)</i>
	Inger Blennow	<i>(Valberedningen)</i>

1. Mötets öppnande. Beslutsförhet

Mötet öppnades av ordförande Bengt Ekman som hälsade alla välkomna till det första ordinarie mötet med ny styrelse. Konstaterades att styrelsen var beslutsför.

2. Val av justerare

Beslöts att Anna-Karin Johansson tillsammans med ordförande justerar dagens protokoll, samt skriver styrelsens brev till medlemmarna.

3. Fastställande av dagordning

Beslöts att fastställa dagordningen.

4. Föregående protokoll; 2021-04-27 och 2021-05-29

Inga synpunkter inkom på föregående protokoll.

Beslöts att lägga protokoll FS 2021-04-27 och 2021-05-29 till handlingarna.

5. Styrelseöverläggning, översikt arbetsåret, inkl datum styrelsemöten / ÅM samt arbetsordning

Klas Bjurström drog kort planerade datum för årets möten, vilka möten som planeras ske digitalt respektive fysiskt, samt huvudsakliga beslutspunkter. Vidare sammanfattades de senaste årens väsentligaste förändringar i arbetsordningen.

Bengt Ekman framhöll att vi fortfarande inte helt vet vilka omständigheter som kommer att råda i höst men att styrelsen bör kunna växla mellan möten per Teams respektive fysiskt. Klas Bjurström sammanfattade styrelsens tidigare beslut att förlägga ett möte i juni som delvis ersatte de tidigare två-dagars-internaten.

11 september	<i>på SMO, inklusive middag på kvällen</i>
16 oktober	<i>teams</i>
20 november	<i>teams</i>
29 januari	<i>på SMO</i>
26 mars	<i>på SMO</i>
23 april	<i>teams</i>
28 maj, årsm./konst. FS	<i>(mötesform enligt senare beslut)</i>
11 juni	<i>(mötesform enligt senare beslut)</i>

Beslöts att årets styrelsemöten hålls i enlighet med förslaget ovan

Ordföranden har gjort en närläsning av den tidigare arbetsordningen och konstaterade att den innehöll ett par inaktuella skrivningar, bland annat om styrelsens ansvar för rapportering till givare.

Vidare antydde den styrelseutvärdering som gjordes under vintern att styrelsemedlemmarnas kompetenser skulle kunna tas tillvara mer också mellan styrelsemöten. Den resursen bör användas efter analys och begäran av GS, vara transparent och läggas fast i styrelsebeslut. Riktlinjer för sådana insatser kan föras in i styrelsens arbetsordning.

Karl Topping nämnde att han ibland inom sin tjänst vid Röda Korset får frågor om Afghanistan och SAK och önskade förtydligande om huruvida han vid sådana tillfällen bör gå via generalsekreteraren eller om han kan hänvisa direkt till SMO eller KMO. Andreas Stefansson noterade att styrelsen behöver använda sitt omdöme för att undvika operativa situationer och att han vill vara inkopierad på alla sådana kontakter eller hänvisningar.

Anna-Karin Johansson lyfte att SAK inte längre lever upp till sin tidigare ambition till representation genom att ha en manlig ordförande och en kvinnlig GS eller tvärtom. Det framhölls dock att Anna Ek som landchef för Sverige har varit framträdande som talesperson i media.

Beslöts att uppdra till ordförande Bengt Ekman att revidera arbetsordningen och lägga ett slutligt förslag till styrelsen i september. (Se också beslut om revisionsutskott §10)

6. Strategiska Planen 2022-25

GS Andreas Stefansson inledde med att beskriva det strategiska planeringsarbetet och vad som återstår inför beslut om SP 2022-2025 den 11 september. Inför dagens möte hade det första utkastet delats för att indikera utvecklingen, nya områden, budgetramar mm.

Under arbetet har organisationen landat i att lämna de tidigare strategiska målen (*Strategic Objectives*) för att i stället beskriva fyra *Strategic Intervention Areas* (SIA).

- *SIA 1: Hälsa*
- *SIA 2: Utbildning*
- *SIA 3: Landsbygdsutveckling*

- *SIA 4: Kommunikation, påverkan och partnerskap*

Det tidigare femte strategiska målområdet om organisationsutveckling föreslås nu inte bli ett SIA utan en övergripande och kortfattad *Organisational Development Strategy* i SPn, medan en mer utförlig 4-årig och operativt orienterad utvecklingsplan tas fram som ett separat dokument. Enligt strukturen kommer insatser av programmet för rehabilitering av personer med funktionsnedsättning också fortsättningsvis att vara integrerat i SIA 1, 2 och 3.

Fyra sk *cross-cutting themes* har identifierats:

- Rättighetsbaserat arbete (inkl jämställdhet)
- Civilsamhälle
- *Triple nexus & resilience building*
- Miljö / klimat

SAKs målgrupper slås fast i SAKs övergripande Policy, men viss flexibilitet finns i kategorin ”andra sårbara grupper”. I föreliggande förslag nämns ungdomar utöver internflyktingar som särskilt utsatt grupp, vilket gör målgrupperna till landsbygdsbefolkning, fokus på barn, kvinnor, människor med funktionsvariationer, andra sårbara grupper (internflyktingar, ungdomar).

GS beskrev kort några viktiga huvuddrag och utvecklingar inom respektive SIA.

SIA 1: Hälsa, insatser/utveckling omfattar bland annat

- Sikte på ansvar för hälsovård/Sehatmandi i två provinser.
- Barnmorskor: stärkt kvalitet på utbildning, utökande av insatser för bybaserade barnmorskor, stärkta mentorsprogram.
- ”*New area: Mapping of vulnerable communities and establishment of new service areas*”. Möjliga insatser i sk ”white areas”, särskilt sårbara områden eller där samhällstjänster saknas.
- Contingency / beredskap inför katastrofer

Synpunkter och frågor från styrelsen inkluderade bland annat:

- o ”*New area - white areas*” kan beskrivas tydligare, vad syftas på med dessa områden och vilka eventuella insatser handlar det om?
- o Katastrofberedskap: bör beskrivas hur det förhåller sig till både till naturkatastrofer och förvärrad konflikt
- o I ingressen till SIA 1 framgår att ett nyckelområde med särskild betoning är ”*Programming with peace and conflict resolution*”. Dock framgår inte, bland outcomes och tillhörande interventions, hur detta fått genomslag. Bör synliggöras.
- o Se över om utveckling av SAKs disability insatser kan framgå tydligare i såväl SIA1 som SIA2. Överlag, viktigt att tydliggöra hur disability programmet utgör ett ”cross-cutting program”.

SIA 2: Utbildning, insatser/utveckling omfattar bland annat

- Fortsatt naturlig utveckling av byskolorna.
- Beredskap för utbildning i katastrof-sammanhang.
- Kapacitetsutveckling av utbildningsråd.
- Fred och utbildning, både i skolor och i lärarutbildning.

Synpunkter och frågor från styrelsen inkluderade bland annat:

- Har SAK tillräckligt tydliga strukturer för samverkan mellan program, samt fungerande indikatorer och reella möjligheter att följa upp?
- Under Outcome 2.1 (*Access*) återfinns ”*peacebuilding/peace education*”, ”*building capacity of SMSs on risk reduction and mitigation*” samt ”*Climate and environmental education... into curriculum*”. Är detta en fråga om *Access* eller snarare *Quality* (Outcome 2.2)?
- Nytt område inom Outcome 2.1. är ”*Addressing negative and harmful norms... by initiating men, boys’ and girls’ forums*”. Varför omfattas inte även kvinnor i denna utbildning om barns rättigheter?
- Nytt område inom Outcome 2.2. är ”*Introduce new areas of teacher training, including...* “. Tycks vara en omfattande lista av många nya ämnen. Är det önskvärt och realistiskt?
- Under Outcome 2.3 ”*Cross-scale management*” anges ”*Strengthening of sub-national education staff*”. Vår kapacitet att stödja lokala utbildningsmyndigheter kan gärna både analyseras ytterligare och konkretiseras. SAK har tidigare haft utmaningar, vad gör vi för att åtgärda? Vad är nytt? Är även lokala taliban en målgrupp för våra insatser gentemot ”*sub-national stakeholders*”? Strategin bör även beskriva hur detta stärkande av sub-nationella utbildningsmyndigheter ser ut, tex utbildning, gemensam planering, supervision/ uppföljning och rapporting, hand-holding, platforms for exchange & advocacy osv
- Under Outcome 2.4 anges som ny insats ”*Working with grassroots women’s groups*”. Syftas här på alla slags gräsrotsgrupper, inklusive de vi arbetar med inom andra program, tex inom livelihoods & mikrofinansier?
- Om det statliga systemet slutar fungera, hur ser vi på vår uppgift som *gapfiller* inom utbildning? Bör åtminstone återspeglas i vår Plan B.
- Bra om vi beskriver vår strategi kring de rullande överlämningarna av byskolor, ”*phase in and phase out*”, och hur vi säkrar hållbarheten. Detsamma gäller disability-programmets strategi kring konsolidering, överlämning, *phase out and phase in/entering into new areas*.

SIA 3: Landsbygdsutveckling, insatser/utveckling omfattar bland annat

- Citizens Charter.
- Livelihoods, yrkesutbildningar, affärsutveckling.
- Women’s economic empowerment.
- Stärkt riskminimering inför katastrofer och klimatförändringar.
- Beredskap för humanitära insatser.

Synpunkter och frågor från styrelsen inkluderade bland annat:

- Förtydliga hur detta program är tänkt att skala upp, samt i vilken utsträckning SAK går mot en mer integrerad och/eller *area-based development approach* till landsbygdsutveckling.
- Under Outcome 3.1 anges nytt område ”*Promoting micro- and small enterprises by adopting a Value-chain approach*.” Dock har SAK sedan tidigare elaborerat på *value-chain approach* i befintlig verksamhet. Vad är det som är nytt?
- Klimatförändringar: det saknas ett genomgående tänk om hur klimaddimensionen påverkar alla våra insatser. Vidare viktigt att inte lägga för mycket ansvar på våra målgrupper i detta avseende – det är inte deras agerande som ligger bakom problemen.
- Hur kan vi stödja lokalsamhället, CDCs, jordbrukare m fl att förbereda sig för, och hantera, konflikt i relation till sin organisering och verksamhet? Hur stärka dem i den hantering som redan sker i detta avseende?

- Afghanistan är ett av 12 fokusländer för Sveriges arbete med resolution 1325 (kvinnor, fred och säkerhet), vilket inte reflekteras. Sverige kommer utarbeta en nya 1325 plan under 2022, bra om SAK står redo att konsulteras och bidra.

SIA 4: Kommunikation, påverkan och partnerskap

- Policypåverkan
- Partnerskap för hållbar och diversifierad finansiering
- Ökande engagemang
- Större medvetenhet om SAK bland målgrupper

Synpunkter och frågor från styrelsen inkluderade bland annat:

- Ambitioner för bättre organisering, samarbete och synergier kring denna strategi, men finns mätbara outcomes och/eller indikatorer som fångar detta?
- Klimatfrågan borde ha en tydligare plats i denna SIA
- Vi vill påverka, men specifikt vilka områden vi vill påverka inom, och vad vi vill säga, kan vara tydligare.
- Viktigt att struktur och ansvar är tydligt kring hur strategierna (SIAs) leds, samverkas kring och följs upp. Säkerställa accountability.

+ Strategi och plan för organisationsutveckling

- SP-konsultens underlag om behoven av organisationsutveckling kommer att delas med styrelsen.
- Följande översiktliga områden för utveckling skrivs in i SP, men utan detaljerad beskrivning:
 - Organisationskultur, värderingar, human resources
 - Knowledge management
 - Koherens mellan program, påverkan och kommunikation

Synpunkter och frågor från styrelsen inkluderade bland annat:

- Finns tankar på att komma åt obalanser i organisationen, tex den som innebär att programavdelningen är oproportionerligt stor och riskerna det medför? Strukturella åtgärder kan krävas, överväg att synliggöra i strategin
- OD-avsnittet bör svara mot såväl interna svagheter som kontextuella utmaningar och krav som olika framtidsscenarior ställer på organisationen.
- Organisationsutvecklingen måste framgå i strategin och följas upp. Viktigt att undvika risken att det får en underordnad betydelse, i avvägningen mellan vad som ska ingå i SPn respektive den 4-åriga operativa OD planen.
- Decentraliseringen / regionaliseringen som inleddes för ett antal år sedan – hur går det? Har vi en tydlig lägesbild och finns tankar på hur det är tänkt att utvecklas? Bör även framgå i elaborering kring olika framtidsscenarior (se Plan B).
- Om det verkligen är organisationens viktigaste utmaningar som bemöts i OD-planen?

Budgetomfång

Baserat på exemplet 2018 och två Sehatmandi, med en ökning om 10% per år, uppskattas budgeten för hela SP-perioden till 1,8 - 2,0 miljarder SEK. Sida beräknas stå för 50-55% av finansieringen.

Styrelsen diskuterade eventuella förbehåll för ökning av budgeten. Viktigt att eventuell ökning av verksamhetens omfång går i takt med fortsatt organisationsutveckling och säkerställande av överblick, kvalitet och uppföljning. Även viktigt att noggrant analysera givarlandskapet i ljuset av ett totalt sett

minskande bistånd till Afghanistan. Hur bedöms utsikterna för SAK att finna nya givare och gå mot ökad diversifiering och fler långsiktiga givarpartners?

Hantering av styrelsens medskick

GS tackade styrelsen för många mycket värdefulla inspel, av vilka flera kommer att kräva analys och arbete inför beslutet i september. Just på grund av deras väsentlighet, antal och i vissa fall komplexitet bad GS att alla synpunkter och frågor som styrelsen bedömer behöver hanteras eller besvaras inför beslut ska skickas in skriftligt till Klas Bjurström, senast söndag 20 juni.

Beslöts Att tydligt uttrycka styrelsens stöd till det arbete i rätt riktning som nu pågår

Att uppdra åt samtliga i styrelsen att senast söndag 20 juni skicka in de frågor och synpunkter som bedöms behöver hanteras eller besvaras inför beslut om SPn i september

Att uppdra åt GS vid mötet 11 september, baserat på inskickade frågor, särskilt besvara dem och/eller kommentera hur de har hanterats i färdigställandet av SPn, samt i förekommande fall också utveckla planens innehåll.

7. Säkerhetssituationen, politisk utveckling

Andreas Stefansson sammanfattade den senaste tidens utveckling avseende säkerhet och politik.

- Internationella militära enheter lämnar nu Afghanistan, tex är basen i Kandahar nu överlämnad till ANSF.
- Planerna på en fredskonferens i Turkiet tycks nu lagda helt på is.
- Ett försök till politisk samling pågår bland annat genom bildandet av ett Supreme State Council med en ännu oklar roll, utgjort av välkända tidigare krigsherrar och regionala makthavare.
- Den sk indiska / delta-varianten av covid19 är nu dominerande i den tredje vågen i Afghanistan.
- Mobilisering sker bland miliser som står i opposition till talibanerna.
- Narkotikaproduktionen ökar och meta-amfetamin står för en allt större andel genom många små laboratorier.

Plan B

Styrelsen diskuterade USAs relation och eventuellt fortsatta stöd till Afghanistan efter trupptillbakadragandet och vilken betydelse det kan få på möjligheterna att upprätthålla statsmakten, vilket i sin tur på ett fundamentalt sätt påverkar förutsättningarna för SAKs arbete.

GS sammanfattade de fyra scenarierna, av vilka scenario 1 och 2 är de utmed vilka SPn ("Plan A") i huvudsak kalibreras, medan scenario 3 och 4 kräver omfattande contingency planning (sk "Plan B"). Oaktat vilka aktörer som dominerar den afghanska staten så kommer SAK behöva försäkra sig om tillräcklig beredskap, ta ansvar för sin personal (duty of care) och se över den interna säkerhetsregimen. Vidare behöver SAK analysera hur den svenska staten kan förväntas agera vid ett maktskifte i Afghanistan.

Balansen ifrågasattes mellan de resurser som lagts ner på "plan A" (dvs befintlig draft SP), när utvecklingen snarare och alltmer pekar mot scenario 3 och 4. Flera aspekter behöver diskuteras ordentligt internt inför perioden, till exempel relationen till oppositionsgrupper, sk red lines, kapacitet att ställa om, påverkan på SAKs organisering samt personalförsörjning (i synnerhet inom ledningsgruppen). SAK behöver också ta hänsyn till organisatoriska aspekter i Plan B, analysera på vilken nivå och när organisationen ska gå in i stabsläge, samt hur monitorering kan bedrivas vid en utveckling mot scenario 3 och 4.

Styrelsen diskuterade också huruvida Plan B verkligen måste ingå i det formella SP-paketet.

Beslöts att uppdra åt GS att tillföra tillräckliga resurser och ledning av plan B-arbetet för att säkra att planen på ett gediget sätt, per sektor/program samt för organisationen och dess ledningsstrukturer, beskriver förutsättningar för fortsatt arbete under scenario 3 och 4.

Att uppdra GS att flytta ansvaret för färdigställandet av plan B från säkerhetsavdelningen och säkerställa ett lednings- och programperspektiv.

Att inkludera lärdomar från tidigare perioder av svår konflikt samt talibanstyre.

Att fastslå att plan B är fristående från SP och behöver ytterligare förberedelse, samt läggs till styrelsen för beslut under hösten 2021.

Att i nödvändig utsträckning inkludera redlines redan i den Strategiska Planen.

Att Plan B kommer att behövas hållas intern och sannolikt konfidentiell.

Att SPn måste ta tillräcklig höjd för de förändringar som måste göras för att genomföra insatser också i scenario 1 och 2.

8. Uppdatering om verksamheten / GS-rapport

Avseende GS-rapporten önskade Anna-Karin Johansson att slutförda utvärderingar skulle markeras som sådana i tabellen.

GS redogjorde kort för sin arbetsperiod i Afghanistan under juni.

Sehatmandi Nuristan

Hälsoministeriet har bett SAK att ansöka om genomförande av Sehatmandi flera provinser, bland andra Nuristan. Provinsen är mycket underutvecklad med stor fattigdom och utbredd undernäring. Projektet är ettårigt och i omfång väsentligt mindre än det i Wardak. Budgeten skulle eventuellt kunna stärkas med finansiering från Sida. GS bedömning är att Nuristan är intressant för SAK att gå in i.

Ministeriet arbetar under stor tidspress, vilket därmed också kommer att gå ut över SAK, och ett kontrakt skulle behöva ingås i juni. Datum för eventuellt övertagande av provinsen är dock ännu inte satt.

GS önskade förankra hos styrelsen att SAK går vidare i diskussion med ministeriet, med förbehållet att förutsättningar och målsättningar måste vara rimliga, samt att fortsatta diskussioner med hälsoministeriet är icke-bindande. GS efterfrågade styrelsens eventuella invändningar men inga inkom, däremot framfördes att om SAK ingår avtal så vore det värdefullt att redan i ansökan signalera intresse av en förlängning bortom kontraktperioden.

Presentationen bifogas protokollet.

Beslöts att konstatera att förslaget ligger inom SAKs strategiska inriktning för hälsoprogrammet, och att beslutet ligger inom GS eget mandat och för vidare diskussioner mellan SAKs ledning och hälsoministeriet.

9. Uppföljning av beslut vid SAKs årsmöte 29 maj 2021

Motion 1: om *Stöd till saffransodling*. Årsmötet beslöt anse motionen besvarad.

Beslöts att GS uppdras vidarebefordra förslaget om saffransodling till programmen i Kabul.

Motion 2: *Lokal bokföring*. Årsmötet beslöt bifalla motionen.

Beslöts att GS uppdras undersöka lokalföreningarnas individuella behov och återkomma till SFK med ett förslag på lösning.

Motion 3: *Om tillämpningen av GDPR*. Årsmötet beslöt anse motionen besvarad.

Beslöts att uppdra till GS att i möjligaste mån förtydliga och förenkla för LF att arbeta med personuppgifter.

Att uppdra till GS att gå vidare med det arbete som inletts för att byta av CRM-system för medlemsvård och insamling.

Uppföljning övriga årsmötesbeslut för kännedom

Stadgar: Reviderade av årsmötet. Uppdateras på hemsida osv enligt praxis. Ingen övrig åtgärd.

Medlemsavgift: Oförändrad. Ingen åtgärd.

Ansvarig utgivare A-nytt: Ordf fortsatt ansvarig utgivare, men Bengt Ekman anmäls som ansvarig utgivare.

Årsmötesuttalade: Publiceras hemsida, kommuniceras enligt praxis

Riktlinjer föreningsrev: Kommuniceras f.k. med PwC som ny revisionsbyrå.

10. Styrelsens utskott

Arbetsutskott

Ordföranden föreslår att styrelsen inte inrättar arbetsutskott. I stället föreslås förberedande arbete göras av ordförande och vice ordförande, inklusive motionsberedning inför styrelsemötet i april då också fler ur styrelsen kommer att ombedjas bereda motionerna.

Beslöts att inte inrätta arbetsutskott. Beredning inför styrelsemöte görs av ordförande och vice ordförande med stöd av övriga i styrelsen och kansli allt efter behov.

Revisionsutskott

Styrelsens beslöt i november att den inom sig skulle utse ett revisionsutskott. Anna-Karin Johansson och Lena Eriksson Åshuvud fick vid styrelsemötet 27 mars 2021 i uppdrag att formulera förslag till utskottets uppdrag för införande i arbetsordningen.

Beslöts att bordlägga beslut om uppdragsbeskrivning för revisionsutskottet, samt val av revisionsutskott, till styrelsemötet den 11 september

Solidaritetsprisgrupp

Beslöts att bordlägga beslut till september

Redaktionsråd, för kännedom

Redaktionsrådet tillfrågas och beslutas av A-nyttts redaktör (Eva Kellström Froste). Sammansättningen meddelades styrelsen för kännedom. Rådet består fortsatt av

- Eva Kellström Froste, redaktör
- Lisabeth Ramerius, insamlingsansvarig
- Enayatullah Adel, föreningshandläggare
- Anders Rosén, medlem och i styrelsen
- Ulf B Andersson, journalist, redaktör för Amnesty Press
- Sofie Hedman, medlem Stockholm

11. Nästa styrelsemöte 11 september

Mötet 11 september planeras att hållas fysiskt på SMO, Malmgårdsvägen 63 i Stockholm, inklusive middag efter mötet.

På agendan:

- *SG-report Q2*
- *6 Month BFU*
- *Internal Audit report*
- *SP 2022-2025*
- *Strategiska frågor att diskutera*
- *Styrelseresa till Afghanistan*
- *Presentation: Gender & Non-discr. Audit*

12. Övriga frågor

Inga.

13. Mötet avslutades

Vid protokollet:

Klas Bjurström

Justeras:

Bengt Ekman

Anna-Karin Johansson

Bilagor:

- GS presentation